

Καπιταλιστικός πόλεμος σημαίνει κοινωνική ειρήνη

Αντίθεση και Σύντροφοι

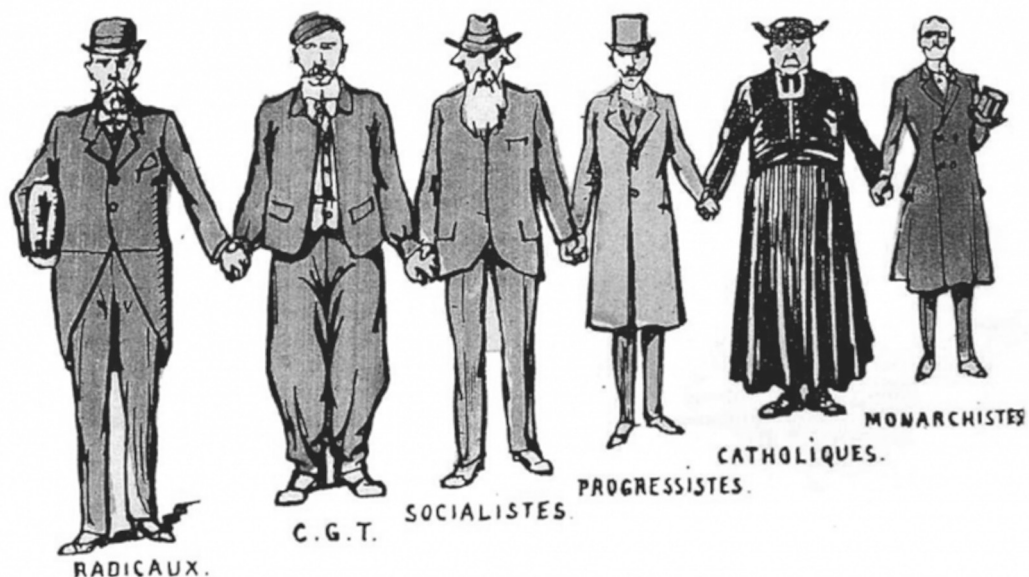
«Είμαστε τώρα αντιμέτωποι με το αμετάκλητο γεγονός του πολέμου. Απειλούμαστε από τη φρίκη της εισβολής. Η απόφαση που πρέπει σήμερα να πάρουμε δεν είναι αν είμαστε υπέρ ή κατά του πολέμου, παρά μόνο το ζήτημα: με ποια απαραίτητα μέσα πρέπει να γίνει η άμυνα της χώρας. Ακόμη περισσότερο που για τον λαό μας και το μέλλον του κινδυνεύουν τα πάντα, εάν ο ρώσικος δεσποτισμός, ο βαμμένος με το αίμα του ίδιου του λαού του, καταστεί ο νικητής. Αυτός ο κίνδυνος πρέπει να αποτραπεί, ο πολιτισμός και η ανεξαρτησία του λαού μας πρέπει να περιφρουρηθούν. Επομένως πρέπει να φέρουμε εις πέρας αυτό που πάντοτε υποσχόμασταν: την ώρα του κινδύνου δεν θα εγκαταλείψουμε την πατρογονική μας γη. Στο ζήτημα αυτό αισθανόμαστε ότι βρισκόμαστε εναρμονισμένοι με τη Διεθνή, που πάντοτε αναγνώριζε το δικαίωμα σε κάθε λαό για την εθνική του ανεξαρτησία, όπως βρισκόμαστε σε συμφωνία με τη Διεθνή όταν καταγγέλλουμε κάθε κατακτητικό πόλεμο. Παρακινούμενοι από αυτά τα κίνητρα, ψηφίζουμε υπέρ των πολεμικών πιστώσεων που ζητά η κυβέρνηση».¹ Και κάπως έτσι το σοσιαλδημοκρατικό κόμμα της Γερμανίας έστειλε το 1914 το γερμανικό προλεταριάτο στη σφαγή του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Λίγες μέρες νωρίτερα, δολοφονείται από έναν Γάλλο εθνικιστή ο Ζαν Ζορές,

1. Παρατίθεται στο Ρόζα Λούξεμπουργκ, *Μπροσούρα του Γιούνιους*, Πρωτοποριακή Βιβλιοθήκη, 2011, σελ. 48.

πασιφιστής, αντιμιλιταριστής και ηγέτης του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Γαλλίας, ο οποίος προσπαθούσε να οργανώσει γενική γαλλογερμανική απεργία ενάντια στον επερχόμενο πόλεμο και γενική πανγαλλική απεργία σε περίπτωση που κήρυττε τον πόλεμο η Γαλλία. Στον επικήδειο που εκφώνησε ο ηγέτης της Γενικής Εργατικής Συνομοσπονδίας (CGT), Λεόν Ζουό, που ήταν εναντίον της κήρυξης απεργίας και υπέρ της συμμετοχής στον πόλεμο, είπε μεταξύ άλλων: «μπροστά σε αυτό το φέρετρο θέλω να διακηρύξω το μίσος μας για τον ιμπεριαλισμό και τον ωμό μιλιταρισμό που προκάλεσαν αυτό το φρικτό έγκλημα... Όλοι οι εργαζόμενοι... μπαίνουν στο πεδίο της μάχης με την αποφασιστικότητα να αποκρούσουμε τον εισβολέα!» Έχοντας φύγει από τη μέση ο Ζορές και η όποια επιρροή μπορεί να ασκούσε εν μέσω γιγάντωσης του εθνικισμού, οι σοσιαλιστές που συμμετείχαν στο κοινοβούλιο αποφασίζουν να αναστείλουν κάθε δραστηριότητα που θα σαμπόταρε την εθνική πολεμική μηχανή, στέλνοντας με τις ευχές τους το γαλλικό προλεταριάτο στη σφαγή του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι ότι τόσο στη Γερμανία όσο και στη Γαλλία, οι ηγέτες της οργανωμένης εργατικής τάξης επικαλούνται την «εισβολή», προκειμένου να συνθηκολογήσουν με την αστική τάξη της χώρας τους. Το ίδιο όμως επικαλείται και η αστική τάξη κάθε φορά που θέλει να επιβάλει την εθνική ομοψυχία στα πλαίσια μιας πολεμικής σύρραξης. Ο εθνικός πό-

Carte postale de 1916 en faveur de "l'union sacrée".

Προπαγανδιστική κάρτα υπέρ της Ιεράς Ένωσης στη Γαλλία.

λεμος είναι πάντα αμυντικός απέναντι σε έναν εισβολέα, όποια μορφή κι αν έχει αυτός. Και για να είναι νικηφόρος πρέπει να υπάρχει *κοινωνική ειρήνη*.

Στη Γερμανία του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου αυτή η συνθήκη ταξικής συνεργασίας ονομάστηκε *Burgfrieden* (σε ελεύθερη μετάφραση: «η ειρήνη βασιλεύει στο κάστρο»), ενώ στη Γαλλία *Union Sacrée* (Ιερά Ένωση). Και στις δύο περιπτώσεις, τα συνδικάτα και τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα κήρυξαν εκκεχειρία υπέρ πατρίδος, δεσμευόμενα ότι δεν θα διεξαγόταν κανένας εργατικός αγώνας και δεν θα εγείρετο καμία διεκδίκηση από την εργατική τάξη μέχρι το τέλος του πολέμου. Αυτό φυσικά συνοδεύτηκε από στρατιωτικό νόμο και σκληρή λογοκρισία, αφού οποιαδήποτε κριτική στην κυβέρνηση, στον πόλεμο ή σε αυτή καθαυτή τη συνθήκη της ταξικής συνεργασίας απαγορευόταν διά ροπάλου. Σε αυτό το πλαίσιο, φυλακίστηκαν από το 1916 έως το τέλος του πολέμου η Ρόζα Λούξεμπουργκ και ο Καρλ Λίμπκνεχτ.

Την ίδια πορεία της ταξικής συνεργασίας ακολούθησαν τα περισσότερα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα και συνδικάτα των χωρών που ενεπλάκησαν στον πόλεμο. Εξαιρέση αποτελούν οι Μπολσεβίκοι, το Ιταλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα, το Σερβικό Σοσιαλιστικό Κόμμα, το Σοσιαλιστικό Κόμμα Βουλγαρίας, το Σοσιαλιστικό Κόμμα των ΗΠΑ, η Ομάδα Διεθνής που ίδρυσαν οι Λούξεμπουργκ, Λίμπκνεχτ, Κλάρα Τσέτκιν και Φραντς Μέρινγκ αλλά και η πολυεθνική εργατική οργάνωση Φεντερασιόν της Θεσσαλονίκης. Εκείνη την εποχή δεν υπήρχε στην Ελλάδα σοσιαλιστικό κόμμα. Το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδας ιδρύθηκε το 1918 και το 1924 μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας. Η Φεντερασιόν αποτελούσε ήδη από το 1911 το οθωμανικό τμήμα της Διεθνούς και κατά το ξέσπασμα του Μεγάλου Πολέμου κράτησε διεθνιστική, αντιπολεμική στάση.

Σε κάθε περίπτωση, η Β΄ Διεθνής καταρρέει. Αυτό σημαίνει ότι εκατομμύρια προλετάριοι καλούνται από τις ίδιες τις ορ-

γανώσεις τους που υποτίθεται ότι εκπροσωπούσαν τα ταξικά τους συμφέροντα, να γίνουν το θήραμα για τα κανόνια των καπιταλιστών: 10 εκατομμύρια νεκροί στρατιώτες και 20 εκατομμύρια τραυματίες, οι μισοί εκ των οποίων σακατεμένοι για όλη τους τη ζωή· 10 εκατομμύρια νεκροί άμαχοι από βομβαρδισμούς, πείνα, ασθένειες. Ένα απέραντο σφαγείο ανθρωπίνων υπάρξεων...

Προφανώς, η Β' Διεθνής δεν ήταν ένα ενιαίο πράγμα. Υπήρχε η δεξιά πτέρυγα με εκπροσώπους σαν τον Έμπερτ (μετέπειτα πρόεδρο της Γερμανίας όταν δολοφονήθηκε η Λούξεμπουργκ και ο Λίμπκνεχτ), το κέντρο με ρεφορμιστές σαν τον Κάουτσκι και η επαναστατική αριστερή πτέρυγα με ηγετικά πρόσωπα σαν τη Λούξεμπουργκ και τον Λένιν. Μόνο αυτή η αριστερή τάση διέσωσε τον προλεταριακό διεθνισμό που υποτίθεται ότι διέπνεε το σύνολο της Β' Διεθνούς. Όλοι οι υπόλοιποι ρίχτηκαν στη μάχη μαζί με τα αφεντικά για να διαλύσουν οποιονδήποτε προλεταριακό δεσμό θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τα ιμπεριαλιστικά (καμουφλαρισμένα ως «αμυντική στάση») σχέδια της αστικής τάξης. Βέβαια, θα μπορούσε να πει κανείς ότι αυτό δεν ήταν κάτι αναπάντεχο από μέρους τους. Η ταξική συνεργασία ήταν μάλλον κομμάτι του προγράμματός τους ως ρεφορμιστών έτσι κι αλλιώς.

Εκτός όμως από αυτό, υπήρχε στην ίδια τη Β' Διεθνή μια τοποθέτηση που αργά ή γρήγορα θα τορπίλιζε τις όποιες διακηρύξεις της υπέρ του προλεταριακού διεθνισμού. Όπως είδαμε και παραπάνω, στο παράθεμα από τους Γερμανούς σοσιαλδημοκράτες, το κομμάτι της Διεθνούς που συνέπλευσε με τον καπιταλιστικό πόλεμο υποστήριζε ότι δεν παραβιάζει καμία από τις αρχές της Διεθνούς αφού αυτή υπερασπιζόταν το δικαίωμα των λαών για εθνική ανεξαρτησία και αυτοάμυνα. Εξ ου κι αυτή

η επίμονη επισήμανση περί «εισβολής», ακόμα και από τους Γερμανούς, παρόλο που η Γερμανία ήταν αυτή που τυπικά εισέβαλε στη Γαλλία.

Ήδη από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, ήταν θέση του οργανωμένου εργατικού κινήματος η στήριξη των εθνικοαπελευθερωτικών κινήματων, αφενός διότι θεωρείτο ότι λειτουργούσαν εκσυγχρονιστικά, υπό την έννοια της ανάπτυξης του καπιταλισμού ως αναγκαίου σταδίου για τον σοσιαλισμό, και αφετέρου διότι παρόλο που είχαν αστικά χαρακτηριστικά συμμετείχαν σε αυτά μεγάλα κομμάτια του προλεταριάτου που θα μπορούσαν δυνητικά να θέσουν μια σοσιαλιστική προοπτική επιταχύνοντας την κατάρρευση του καπιταλισμού. Ένα τέτοιο παράδειγμα ήταν το πολωνικό εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα (η Πολωνία ήταν μοιρασμένη μεταξύ Γερμανικής, Αυστροουγγρικής και Ρώσικης Αυτοκρατορίας), το οποίο οδήγησε στη διάσπαση του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Πολωνίας (1894) μεταξύ της πατριωτικής δεξιάς πτέρυγας και της αριστερής διεθνιστικής πτέρυγας. Όπως και το 1914 έτσι και τότε, επικεφαλής της προλεταριακής διεθνιστικής τάσης ήταν η Ρόζα Λούξεμπουργκ, η οποία μαζί με τους συντρόφους της προωθούσε την ταξική αλληλεγγύη μεταξύ των Πολωνών και των Ρώσων εργατών, τη σοσιαλιστική προοπτική και τον συνολικό αγώνα ενάντια στον καπιταλισμό, προειδοποιώντας ότι το ταξικό ζήτημα δεν θα έπρεπε να θαφτεί κάτω από το εθνικό αφού, εν τοις πράγμασι, η εθνική ανεξαρτησία της Πολωνίας δεν αφορούσε κανέναν άλλον παρά μόνο την αστική της τάξη. Για αυτή τους τη συνεπή προλεταριακή θέση, κατασυκοφαντήθηκαν εντός της Β' Διεθνούς από τη δεξιά πατριωτική πτέρυγα του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Πολωνίας ως «πράκτορες της αστυνομίας» και «αισχρή συμμορία»!

Πάνω από έναν αιώνα μετά από αυτά τα γεγονότα και από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα και οι εθνικοί πόλεμοι όχι μόνο δεν εξυπηρετούν τα προλεταριακά συμφέροντα αλλά τα εξαυλώνουν, αφού το προλεταριάτο στοιχίζεται εκ των πραγμάτων με την αστική τάξη είτε με στόχο τη συγκρότηση ενός νέου «ανεξάρτητου» έθνους-κράτους είτε με στόχο την υπεράσπιση ενός υφιστάμενου «ανεξάρτητου» έθνους-κράτους. Το «ανεξάρτητο» μπαίνει εντός εισαγωγικών, διότι εντός των καπιταλιστικών ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών, κάθε έθνος-κράτος είναι δεμένο στο άρμα της μιας ή της άλλης ιμπεριαλιστικής δύναμης. Έτσι, οι ΗΠΑ, για παράδειγμα, μπορεί να στηρίζουν εμπράκτως ένα εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα που συντάσσεται με τη δική τους σφαίρα επιρροής και να πολεμούν με λύσσα ένα άλλο που βρίσκεται υπό τη σφαίρα επιρροής της Ρωσίας και τανάπαλιν.

Η δημιουργία των εθνών-κρατών αποτελεί ένα μάλλον πρόσφατο επεισόδιο της ανάπτυξης του καπιταλισμού.² Θα μπορούσαμε να πούμε ότι το σύμπλεγμα των εθνών-κρατών του σύγχρονου κόσμου και οι ανταγωνισμοί μεταξύ τους είναι μια μορφή ύπαρξης του συνολικού κοινωνικού κεφαλαίου. Κάθε ενεργή συμμετοχή του προλεταριάτου σε αυτούς τους εθνικιστικούς ανταγωνισμούς απλώς αναπαράγει τη θέση του ως η τάξη που υφίσταται εκμετάλ-

---

2. Σύμφωνα με τον Fredy Perlman, ο καθεαυτό εθνικισμός εδραιώθηκε στα τέλη του 18^{ου} αιώνα με δύο γεγονότα που σηματοδότησαν την καθιέρωση του έθνους-κράτους: την ανεξαρτησία των ΗΠΑ το 1776 και τη Γαλλική Επανάσταση το 1789. Βλέπε «Η συνεχιζόμενη γοητεία του εθνικισμού», περιλαμβάνεται στο *Εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας, εθνικισμός και ταξική συνείδηση*, Εκδόσεις Επαναστατική Αυτοοργάνωση.

λευση υπό την κυριαρχία του κεφαλαίου. Ποτέ κανένα προλεταριάτο δεν χειραφετήθηκε μέσα από τον εθνικοαπελευθερωτικό πόλεμο, αντίθετα άνοιξε τον δρόμο για την εδραίωση μιας νέας αστικής ελίτ με εθνικά χαρακτηριστικά και καπιταλιστικό πρόγραμμα (ακόμα και αν στις γραμμές της υπήρχαν «επαναστάτες» και «ήρωες» του εθνικοαπελευθερωτικού κινήματος). Για να μπορούσε να χειραφετηθεί το προλεταριάτο θα έπρεπε να αποβάλει καθετί το εθνικιστικό, καθετί που υποτίθεται ότι το δένει με κάποια «πατρίδα», δηλαδή θα έπρεπε να στραφεί ενάντια στους εκμεταλλευτές του, τωρινούς και επίδοξους, και να μετατρέψει τον εθνικοαπελευθερωτικό πόλεμο σε ταξικό πόλεμο. Να κάνει θρύψαλα την κοινωνική ειρήνη, αυτό το απαραίτητο συμπλήρωμα του καπιταλιστικού πολέμου.

Τα μιλιταριστικά αλφάδια

Με το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία, δεν άργησαν να εμφανιστούν κάποια κείμενα Ουκρανών αναρχικών στα οποία δήλωναν ότι έχουν πάρει τα όπλα για να υπερασπιστούν την Ουκρανία και τον λαό της ενάντια στη Ρωσία, η οποία «έχει μακροπρόθεσμο σχέδιο να καταστρέψει τη δημοκρατία στην Ευρώπη». Καλούσαν μάλιστα τον κόσμο να τους στηρίξει οικονομικά, να τους στείλει όπλα (!), αλλά και να καταταγεί στη «Διεθνή Λεγεώνα Εδαφικής Άμυνας», που είχε δημιουργηθεί από τον ίδιο τον Ζελένσκι, ενάντια στον ρώσικο ιμπεριαλισμό. Στην πραγματικότητα αυτό που έχουν συγκροτήσει είναι μια κανονική στρατιωτική μονάδα, όπως όλες οι άλλες, ενταγμένη πλήρως στον εθνικό στρατό της Ουκρανίας στο πλαίσιο της Εδαφικής Άμυνας της χώρας.³ Τα εν λόγω προπα-

---

3. <https://www.militantwire.com/p/defensive-war-as-an-act-of-popular>

γανδιστικά κείμενα, συνοδευόμενα από τις αναγκαίες ηρωικές φωτογραφίες πάνοπλων αντρών με τη σημαία με το αλφάδι στα χέρια, διαδόθηκαν αστραπιαία σε όλα τα δυτικά κινηματικά αλλά και mainstream δίκτυα. Κάτι τέτοιο βέβαια είναι αναμενόμενο: καθετί που προάγει τον εθνικισμό, ακόμα και αν εκπορεύεται από αναρχικούς, καθετί που προτρέπει σε στράτευση με τη μία από τις δύο πλευρές ενός εθνικού πολέμου, είναι όχι μόνο θεμιτό για το κεφάλαιο και το κράτος του αλλά και η μόνη αποδεκτή στάση.

Τι έχει συμβεί όμως στην Ουκρανία όσο οι εν λόγω αναρχικοί πολεμούν μαζί με τις εθνικές ένοπλες δυνάμεις της χώρας «για την ελευθερία όλων μας»; Κατ' αρχάς έχει κηρυχτεί στρατιωτικός νόμος: αυτό σημαίνει ότι έχουν ανασταλεί σε μεγάλο βαθμό οι νόμοι προστασίας των εργαζομένων καθώς και η εκπροσώπησή τους από τους συνδικαλιστικούς τους φορείς με αποτέλεσμα να επιτρέπονται οι μαζικές απολύσεις και οι αναστολές εργασίας, η αύξηση των ωρών εργασίας από 40 σε 60, η μονομερής ακύρωση των συλλογικών συμβάσεων από τη μεριά των αφεντικών, η μη καταβολή μισθών, η υποχρεωτική αλλαγή του αντικειμένου εργασίας βάσει των στρατιωτικών αναγκών του κράτους, η μείωση των αργιών κ.ο.κ. Στο πλαίσιο αυτό, εκατοντάδες επιχειρήσεις στην Ουκρανία έχουν αναστείλει μονομερώς, είτε συνολικά είτε εν μέρει, τις συλλογικές συμβάσεις που ίσχυαν μέχρι το ξέσπασμα του πολέμου και ειδικά τις διατάξεις που αφορούν τη συνδικαλιστική δραστηριότητα, τις κοινωνικές παροχές, τις συνθήκες ασφαλείας και τις ώρες εργασίας. Μεταξύ αυτών των επιχειρήσεων είναι η ArcelorMittal, η μεγαλύτερη χαλυβουργία της χώρας, ο πυρηνικός σταθμός του Τσερνομπίλ, η εθνική σιδηροδρομική εταιρεία της Ουκρανίας, το λιμάνι της Οδησού και

το μετρό του Κιέβου. Βάσει του στρατιωτικού νόμου, απαγορεύονται επίσης οι απεργίες και οι διαδηλώσεις, καθώς και η έξοδος από τη χώρα σε όλους τους άνδρες από 18 έως 60 ετών.

Η καταστροφή σταθερού και μεταβλητού κεφαλαίου λόγω του πολέμου συνοδεύεται επομένως στους χώρους εργασίας από ευνοϊκές ρυθμίσεις για τα αφεντικά. Δεν είναι τυχαίο ότι η κυβέρνηση Ζελένσκι εν μέσω πολέμου έφερε για ψήφιση στο κοινοβούλιο έναν νόμο πλήρους απορρύθμισης των εργασιακών σχέσεων στην Ουκρανία, το οποίο προσπαθούσε να περάσει από τον Απρίλιο του 2021. Τότε είχε αποτύχει λόγω των αντιδράσεων των συνδικάτων και της αντιπολίτευσης. Τώρα όμως έχει απαλλαγεί από τα διάφορα εμπόδια, όπως η διαπραγματευτική ισχύς των εργαζομένων ή η ύπαρξη της αντιπολίτευσης, και έχει καταφέρει μέσω του πολέμου να επιβάλει κοινωνική ειρήνη. Ο εν λόγω νόμος, που εντάσσεται στο γενικό ιδεολογικό πλαίσιο της «αποσοβιετοποίησης», ψηφίστηκε το καλοκαίρι του 2022 με ταχείες κοινοβουλευτικές διαδικασίες. Κεντρικός πυρήνας αυτής της επίθεσης στο ουκρανικό προλεταριάτο είναι ότι οι εργαζόμενοι σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις έως 250 ατόμων δεν θα καλύπτονται πλέον από συλλογικές συμβάσεις εργασίας αλλά θα συνάπτουν ατομικές συμβάσεις με τον εκάστοτε καπιταλιστή, χωρίς να απολαμβάνουν καμία κάλυψη από την εργατική νομοθεσία. Αυτό σημαίνει ότι πάνω από το 70 τοις εκατό του εργατικού δυναμικού της Ουκρανίας θα έχει ατομικές συμβάσεις εργασίας, γεγονός που θα οδηγήσει εν τέλει στη συνολική απαξίωση της εργασιακής δύναμης του μεγαλύτερου κομματιού του προλεταριάτου της χώρας. Το μόνο που θα μπορούσε να το σταματήσει αυτό θα ήταν η μαζική ανταρσία ενάντια στον στρατιω-

τικό νόμο, η διατάραξη δηλαδή της κοινωνικής ειρήνης, γεγονός που μάλλον θα έβρισκε αντίθετους τους εθνικιστές αναρχικούς αφού, αν επιδίωκαν κάτι τέτοιο, δεν θα είχαν ποτέ καταταγεί με τη θέλησή τους στον ουκρανικό στρατό ούτε θα προπαγάνδιζαν αυτή τους τη στάση. Όσο και αν επικαλούνται τον Κροπότκιν⁴ ή τον Μπακούνιν (ή κάποιοι ακόμα και τον Μάχνο!), η ενεργή συμμετοχή τους στον καπιταλιστικό πόλεμο στρέφεται ευθέως ενάντια στα προλεταριακά συμφέροντα.

Από την άλλη, έχουμε τους δυτικούς αριστερούς υποστηρικτές του Πούτιν που επιχειρηματολογούν υπέρ της ρώσικης εισβολής στην Ουκρανία. Με όχημα τον αντιαμερικανισμό και το αντι-νατοϊκό αφήγημα, υπερασπίζονται τις πολεμικές επιχειρήσεις και τον εθνικισμό ενός καπιταλιστικού εθνικού σχηματισμού που, όπως κάθε άλλος τέτοιος σχηματισμός, βασίζει την ύπαρξή του και την αναπαραγωγή του στην εκμετάλλευση του μεγαλύτερου κομματιού του πληθυσμού του: του προλεταριάτου. Πρόκειται για τέτοιου φυράματος εχθροί του προλεταριάτου που έχουν στραφεί ενάντια ακόμα και στην πρόσφατη εξέγερση στο Ιράν μετά τη δολοφονία της Mahsa Amini από την αστυνομία, ως υποκινούμενη από τους Αμερικάνους. Στέκονται ενεργά στο πλευρό κάθε σφαγέα αρκεί να πληροί τα κριτήρια αντιαμερικανισμού, στρεφόμενοι όπως και

4. Στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, ο Κροπότκιν υποστήριξε την Αντάντ, δηλαδή τη συμμαχία μεταξύ Μεγάλης Βρετανίας, Γαλλίας και Ρωσίας, ενάντια στις Κεντρικές Δυνάμεις, δηλαδή τη Γερμανία, την Αυστροουγγαρία και την Ιταλία, με το επιχείρημα ότι θα έπρεπε να συντριβεί κάθε απόπειρα της Γερμανίας να εισβάλει στη Δυτική Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό, προπαγάνδιζε την ενεργή συμμετοχή στον πόλεμο, σε πλήρη αντίθεση με τις αντιπολεμικές και αντιμιλιταριστικές πεποιθήσεις του μεγαλύτερου κομματιού του αναρχικού κινήματος εκείνης της εποχής.

οι παραπάνω Ουκρανοί αναρχικοί ενάντια στα συμφέροντα του προλεταριάτου. Το δήθεν ενδιαφέρον τους, ως αριστερών, για την εργατική τάξη είναι απλώς ψέμα, αφού στηρίζουν ανοιχτά την εξόντωση της ισχύς της αλλά και της ίδιας –ως ενός από τους δύο ανταγωνιστικού πόλους εντός του καπιταλισμού αλλά και ως μεταβλητού κεφαλαίου– μέσω της συμμετοχής της στους ενδοϊμπεριαλιστικούς πολέμους.

Στο σφαγείο το καπιταλιστικού πολέμου, είμαστε πάντα με τους λιποτάκτες

«Δεν θέλουμε να το σκάσουμε», λένε οι Ουκρανοί αναρχικοί που εντάχθηκαν στην Εδαφική Άμυνα της χώρας. Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με επίσημες πηγές, περίπου 7 εκατομμύρια άνθρωποι εγκατέλειψαν τη χώρα από την αρχή του πολέμου. Κυρίως γυναίκες και παιδιά, αφού οι άνδρες απαγορεύεται να βγουν από τη χώρα. Το γεγονός ότι το κράτος επέβαλε με στρατιωτικό νόμο την απαγόρευση της εξόδου από τη χώρα, την υποχρεωτική στράτευση και τους συνεχείς ελέγχους στα σύνορα δείχνει, αν μη τι άλλο, ότι ένα σημαντικό κομμάτι των ανδρών 18 έως 60 χρονών δεν έχει καμία διάθεση να γίνει κιμås στην εθνικιστική μηχανή του πολέμου. Πολλοί προσπάθησαν να διασχίσουν τα σύνορα κρυμμένοι μέσα σε βαλίτσες, κουτιά, πορτ-παγκάζ, ακόμα και ντυμένοι γυναίκες. Κάποιοι τα κατάφεραν, άλλοι πιάστηκαν από τους συνοριοφύλακες και οδηγήθηκαν σε υποχρεωτική στράτευση. Ούτε οι τρανς γυναίκες κατάφεραν να ξεφύγουν από τα νύχια της πολεμικής μηχανής, αφού για το κράτος και τον στρατό είναι άνδρες και άρα απαγορεύεται να εγκαταλείψουν τη χώρα.

Από προλεταριακή διεθνιστική σκοπιά, οφείλουμε να αναδείξουμε και να στηρίξουμε την απόφαση και τη δράση αυτών

των ανθρώπων που, είτε για λόγους αυτοσυντήρησης είτε για πολιτικούς λόγους, αρνούνται να θυσιάσουν για την πατρίδα, «το σκάνε» από την εθνική πολεμική προσπάθεια. Οφείλουμε να αναδείξουμε το παράδειγμά τους ως γνήσια προλεταριακή πρακτική ενάντια στην κυρίαρχη ιδεολογία του μιλιταρισμού και του εθνικισμού που μπορεί να ανεμίζει ακόμα και τη μαυροκόκκινη σημαία.

Όσο ο πόλεμος και η ακραία φρίκη του παρατείνονται, μπορεί να αρχίσει να τσαλακώνεται και να καταρρέει η ιδεολογία της θυσίας για την πατρίδα και να αρχίσουν να αναδύονται πρακτικές λιποταξίας εντός των αντίπαλων στρατών. Στον ουκρανικό στρατό, που παρά την υποστήριξη των Δυτικών εξακολουθεί να υπολείπεται σε ισχύ έναντι του ρωσικού, τα φαινόμενα λιποταξίας είναι αρκετά συχνά. Μπορεί σε πολλές από τις περιπτώσεις να μην πρόκειται για λιποταξίες με καθαρά διεθνιστικό περιεχόμενο, αλλά για φυγή από έναν στρατό που τους στέλνει ανεκπαίδευτους και άοπλους σε αποστολές αυτοκτονίας σαν πρόβατα επί σφαγή. Ακόμα κι έτσι όμως αποτελούν σίγουρα μια ρωγμή στον πολεμικό παροξυσμό και ένα παράδειγμα αντίστασης ενάντια στην κρατικο-στρατιωτική εξουσία.

Στον ρωσικό στρατό, υπάρχουν επίσης χιλιάδες στρατιώτες που αρνούνται να επιστρέψουν στο ουκρανικό μέτωπο, υποστηρίζοντας και εκείνοι ότι οδηγούνται σαν πρόβατα επί σφαγή. Τον Σεπτέμβριο του 2022, ο Πούτιν ανακοίνωσε την επιβολή μερικής επιστράτευσης, που αφορούσε περίπου 300.000 εφέδρους. Η ανακοίνωση αυτή πυροδότησε ένα τεράστιο κύμα φυγής από τη Ρωσία (υπολογίζεται ότι πάνω από 300.000 άτομα έχουν εγκαταλείψει τη χώρα μέχρι τη στιγμή που γράφεται το κείμενο) υπό τον φόβο ότι η επιστράτευση θα γενικευθεί ή ότι θα κλείσουν τα σύνορα.

Διαδηλώσεις εναντίον της επιστράτευσης ξέσπασαν σε πολλές περιοχές της Ρωσίας οι οποίες αντιμετώπιστηκαν με άγρια καταστολή από τους μπάτσους, ενώ έχουν γίνει και πολλές επιθέσεις σε γραφεία στρατολόγησης (πυρπολήσεις στρατολογικών γραφείων στη Ρωσία γίνονται συνεχώς από την αρχή του πολέμου). Τρεις μέρες μετά την κήρυξη της επιστράτευσης, ο Πούτιν υπέγραψε νομοθετική τροποποίηση που προβλέπει ποινή κάθειρξης 10 ετών για τους λιποτάκτες.

Τα φαινόμενα λιποταξίας εν καιρώ πολέμου αποτελούν μία από τις πιο ριζοσπαστικές πράξεις αντίθεσης στην εθνικιστική ιδεολογία και στην πολεμική μηχανή. Γι' αυτό εξάλλου ιστορικά οι λιποτάκτες αντιμετώπιζονταν εν καιρώ πολέμου με λυσσαλέα βία και καταστολή από τις κρατικές και στρατιωτικές αρχές.

Επαναστατικός ντεφετισμός

Ο επαναστατικός ντεφετισμός αποτέλεσε το πρόταγμα των επαναστατών διεθνιστών στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, σε αντίθεση με εκείνο το κομμάτι της Δεύτερης Διεθνούς που αποφάσισε να συμμετάσχει ενεργά στο σφαγείο του Μεγάλου Πολέμου. Έκτοτε ο επαναστατικός ντεφετισμός αποτελεί την πάγια θέση κάθε κομμουνιστή ή αναρχικού διεθνιστή απέναντι στον καπιταλιστικό πόλεμο.

Επαναστατικός ντεφετισμός δεν σημαίνει πασιφισμός. Σημαίνει μετατροπή του εθνικού πολέμου σε ταξικό πόλεμο, δηλαδή ανατροπή της κοινωνικής ειρήνης που επιχειρεί να επιβάλει με τη βία η αστική τάξη για να διεξάγει με επιτυχία τον πόλεμό της. Σημαίνει ταξικός αγώνας ενάντια στη δική μας αστική τάξη και αλληλεγγύη προς τους προλετάρους των άλλων χωρών που αναπτύσσουν και εκείνοι τον δικό τους

αγώνα ενάντια στις δικές τους αστικές τάξεις. Αγωνιζόμαστε ενάντια στη δική μας αστική τάξη *όχι για να ηττηθεί έναντι του πιο ισχυρού κράτους*, του κράτους δηλαδή που θα καταφέρει να πειθαρχήσει καλύτερα το δικό του προλεταριάτο, αλλά για να ηττηθούν συνολικά τα συμφέροντα της αστικής τάξης όπως αυτά εκφράζονται και μέσα στον εθνικό πόλεμο. Επαναστατικός ντεφетиσμός είναι η ενεργή κινητοποίηση ενάντια στην αναγκαστική επιστράτευση, η στήριξη των λιποτακτών, οι αγώνες μέσα στους χώρους εργασίας ενάντια στη μείωση των μισθών, ενάντια στην αύξηση των ωρών εργασίας ή στην καταναγκαστική εργασία λόγω πολέμου, το σαμποτάρισμα της πολεμικής βιομηχανίας, η διεθνιστική προπαγάνδα στους στρατιώτες όλων των αντίπαλων στρατοπέδων, η συνεργασία και η έμπρακτη αλληλεγγύη με τους προλετάρους όλων των εμπλεκόμενων χωρών και η κυκλοφορία των αγώνων, η ληλασία αγαθών για την ικανοποίηση των προλεταριακών αναγκών και οποιεσδήποτε άλλες δράσεις θα μπορούσαν να συμβάλουν στον σκοπό του επαναστατικού ντεφетиσμού, που δεν είναι άλλος από την ανάπτυξη του επαναστατικού κινήματος ενάντια στις καπιταλιστικές κοινωνικές σχέσεις που εμπεριέχουν την πολεμική ενδοπρολεταριακή αλληλοσφαγή.

Επαναστατικός ντεφетиσμός σημαίνει για εμάς εδώ σήμερα, εν μέσω του πολέμου που εξελίσσεται στην Ουκρανία, ότι οφείλουμε να οξύνουμε τους ταξικούς-κοινωνικούς αγώνες εκεί που βρισκόμαστε, πόσο μάλλον όταν τα κράτη που ζούμε συμμετέχουν ενεργά στην πολεμική σύρραξη και οι επιπτώσεις του πολέμου στην τάξη μας είναι ήδη καταστροφικές. Όχι βέβαια για να στηρίξουμε τη μία ή την άλλη πλευρά, αυτό είναι δουλειά των κάθε είδους εθνικιστών – αναρχικών, αριστερών ή δεξι-

ών. Αλλά για να διαρρήξουμε αυτόν ακριβώς τον κυρίαρχο εθνικιστικό μονόλογο και να επιβάλουμε αυτό που διέπει πάντα τα συμφέροντα της τάξης μας: τον αγώνα της ζωής ενάντια στον θάνατο.

3 Νοεμβρίου 2022